

Llengua i Ús

Revista Tècnica de Política Lingüística

54

1r
SEMESTRE
2014

ISSN: 2013-052X

Editorial

0.0

Dades, reflexió i experiència sobre
la realitat lingüística d'avui

Marta Xirinachs i Codina

*Subdirectora General de Política Lingüística
Departament de Cultura*

El català *Llengua*
per a tothom

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

En diverses ocasions hem ressaltat la importància de disposar de dades sobre els usos lingüístics de la població i dels sectors professionals per poder organitzar de manera adequada, i tan eficaç com sigui possible, els plans d'actuació d'un àmbit determinat. El nou número de *Llengua i Ús* que us presentem és un bon exemple d'aquest binomi: dades sobre la realitat i actuacions per incrementar l'ús i la qualitat de la llengua. També destaquen, com a temes de fons de diversos articles, les relacions internacionals de la llengua i la creació de coneixement compartit.

A l'apartat «Recerca», trobareu una excel·lent presentació de resultats de l'estudi *Ofercat Usos lingüístics dels establiments comercials de Barcelona (Ofercat 2012)*. Els autors, Albert Fabà, Joan Solé i Anna Torrijos, ens exposen els resultats principals sobre la presència del català a la retolació i el comportament dels comerços pel que fa a l'atenció oral, i les dades d'evolució 2005-2012. Són molt interessants les conclusions, que també apunten vies d'actuació. Com diuen els autors, els usos lingüístics del comerç estan molt lligats a la realitat sociolingüística dels territoris, en aquest cas, els districtes de la ciutat de Barcelona. Destaca d'aquest estudi, a la banda baixa, l'atenció oral en català als comerços regentats per immigrants. En canvi, en la retolació d'identificació dels establiments que ja existien al 2005, la presència del català ha guanyat més de 10 punts. Crida també molt l'atenció la diferència entre la llengua en què s'inicia la conversa i el canvi o adequació al català, quan el client parla aquesta llengua: 30 punts favorables al català. Aquest comportament mostra la importància d'incidir en els hàbits lingüístics. Tant és així, que a l'article *Bones pràctiques en*

l'atenció al públic als supermercats de Vilanova i la Geltrú de l'apartat «Experiències», Teresa Tort ho exposa magníficament quan parla del *Pla 21 dies*. Llegint aquest article he hagut de frenar l'impuls de convertir-lo en un esquema o pauta de treball, per dur a terme aquest mateix pla a altres localitats. De fet, aquest és l'objectiu de l'apartat «Experiències»: compartir coneixement i experiència del que es pot fer i del que convé evitar. Les *Bones pràctiques en l'atenció al públic als supermercats de Vilanova i la Geltrú*, que també s'han inspirat en una campanya anterior del Govern d'Andorra, narren amb precisió i claredat tots els elements de la campanya adreçada als supermercats. Com diu l'autora, tot i que l'àmbit socioeconòmic plantegi diverses dificultats a l'hora d'incrementar-hi la presència del català, la col·laboració amb les organitzacions sectorials i la resta d'agents del sector, i la continuïtat dels serveis són un factor clau.

Els dos articles de l'apartat «Models» fan referència a relacions internacionals de la llengua. Així, Laura Puigdomènech, a *El Marc europeu de referència i el nivell C2: l'experiència de la nova prova de nivell superior*, fa una presentació brillant del paper del Marc europeu comú en l'adaptació de la nova prova de competència lingüística de nivell superior, el C2, de la Direcció General de Política Lingüística. L'autora ens fa entendre de manera molt didàctica la relació entre el C2 i els parlants de català com a llengua primera o nadiua (L1), com a segona llengua o llengua apresada en la mateixa comunitat de parla en què s'utilitza (L2), i com a L3, apresada fora del lloc on es parla. Tot plegat una realitat molt complexa, en què cal definir amb rigor i claredat com intervenen els diferents plans de la llengua en la nova prova. Per altra banda, Ariadna Puiggené fa un excel·lent relat, amb trajectòria històrica, de la política de projecció exterior dels estudis internacionals de llengua i cultura catalanes a través del que avui és la Xarxa Universitària d'Estudis Catalans a l'Exterior de l'Institut Ramon Llull.

També podríem classificar en el mateix bloc d'articles «internacionals» dos articles que tenen com a protagonistes les persones vingudes d'altres països que viuen a Catalunya. D'una banda, a «Experiències», trobem l'interessant article d'Anna Gallego, Viqui Sanz, Montserrat Nadal i Silvia Sanz *Voluntariat per la llengua: una història que va començar fa deu anys*, sobre una de les experiències de més èxit per a la cohesió social i el foment de l'ús de la llengua catalana entre la població novvinguda. Les més de 81.000 parelles formades en deu anys, els 3.000 i escaig establiments col·laboradors i el fet que aprenents de diferents països facin avui de voluntaris en són un aval indiscutible. De l'altra, a «Recerca», Marta Rovira ens presenta el resum de l'estudi que ha fet sobre *El plurilingüisme familiar*. Com diu l'autora, avui a Catalunya el plurilingüisme de les famílies és una realitat emergent: el 15,5% dels joves entre 14 i 29 anys no tenen el català ni el castellà com a llengua inicial (primera llengua que s'aprèn a parlar). L'article és molt interessant tant per les dades, la descripció de la realitat i les reflexions que fa, com pels arguments d'alguns dels falsos mites arrelats a la societat, que convé aclarir, cosa que fa molt bé l'autora.

Al bloc anomenat «creació de coneixement compartit» destaquen tant el treball rigorós del TERMCAT amb *El Vocabulari terminològic LGBT (lèsbic, gai, bisexual i transgènere)*, molt ben documentat per l'autora del vocabulari, Marta Breu, i que podeu llegir a «Experiències», com la «Ressenya» *Diccionaris en línia. Diccionaris oberts* de Montserrat Serra, que remarca la importància de la difusió en els treballs terminològics i l'adequació de l'estructura a diferents necessitats i usuaris. En la mateixa línia de coneixement compartit, Enric Serra, amb la ressenya de *La comunicació en els espais virtuals. Enfocaments i experiències de formació en línia*, descriu el paper decisiu de la comunicació en el model pedagògic de la UOC, basat en l'aspecte social i col·laboratiu de l'aprenentatge en entorns virtuals. Ressalta algunes pràctiques molt útils exposades pels autors i posa el focus en els ele-

ments clau a l'hora de triar o desenvolupar eines i espais per a l'ensenyament o l'aprenentatge. També a l'apartat «Ressenya» trobem una mostra de la necessitat i utilitat de disposar de reflexions sobre la llengua fetes per experts en altres disciplines com és el cas de *Llengües que s'imposen, llengües que ens fan desiguals*, capítol aparegut a *Anatomia d'un desengany* de l'economista Germà Bel, ressenyat de Joan Solé.

Per acabar, vull posar de relleu que el conjunt de tots els articles de *Llengua i Ús* és una mostra de l'elevada formació, de l'actualització constant de coneixements i de la gran professionalitat dels tècnics dels òrgans de política lingüística i dels experts en gestió lingüística i altres camps de coneixement que han participat en aquest número.